

Χαρακτήρες με μαστοριά πλασμένοι

«Ζητείται ψεύτης...

στη Βουλή» του

Δημήτρη Ψαθά

από το θέατρο ένα

Σκηνοθεσία: Χρίστος

Ζάνος

Σκηνικά/Κοστούμια:

Δήμητρα Χριστοδούλου

Σχεδιασμός φωτισμού:

Τζόζεφ Χριστοδουλίδης

Παίζουν: Τζούλι

Τσόλκα, Γιώργος

Χριστοδούλου, Μανώλης

Μιχαηλίδης, Αντρέας

Νικολαΐδης, Έρικα

Μπεγέτη, Σωτήρης

Μεστάνας, Πέννυ

Φοινίρη, Γιώργος

Τζωρτζής.

Στο σημείωμα του σκηνοθέτη στο πρόγραμμα της παράστασης «Ζητείται ψεύτης ... στη Βουλή» ο Χρίστος Ζάνος παραθέτει ένα μακρύ κατάλογο συγγραφέων από τους δύο αιώνες του νεοελληνικού θεάτρου, με τα έργα των οποίων ασχολήθηκε στα σαράντα τόσα χρόνια της επαγγελματικής του ζωής, είτε ως ηθοποιός είτε ως σκηνοθέτης. Δηλώνει με επίφαση, ωσάν να συνεχίζει μια αντιπαράθεση με κάποιους που δεν συμμερίζονται τις προτιμήσεις του, την αδυναμία του στην ελληνική μεταπολεμική κωμωδία και ιδιαίτερα στον Δημήτρη Ψαθά. Εκτός από τη μαστοριά με την οποία ο συγγραφέας πλάθει τους κωμικούς του χαρακτήρες, εκτός από τη βαθιά γνώση των κανόνων της θεατρικής κωμωδίας, ο Χρίστος Ζάνος υπογραμμίζει ως ιδιαίτερο προσόν του Ψαθά τη σατιρική του τόλμη, την οποία εκτιμάει κανείς επάξια μόνο αν φέρει στη μνήμη του το ιστορικο-πολιτικό φόντο της εποχής που γράφτηκε το έργο. 1953, τέσσερα χρόνια μετά το τέλος του εμφυλίου, με τις πληγές αιμάσσουσες, με το ηθικό πρόσωπο της χώρας μέσα σε τρομακτική παραμόρφωση. Αυτό το πρόσωπο χαστουκίζει ο Ψαθάς.

Βεβαίως, για τον σημερινό θεατή το συγκεκριμένο έργο, όπως και μια σειρά από τα πιο γνωστά του Ψαθά («Μαντάμ Σουσού», «Φωνάζει ο κλέφτης», «Χαρτοπαίχτρα» και τόσα άλλα), έχουν ενσωματωθεί σ' ένα τεράστιο μετακείμενο, το οποίο αποτελείται από τις πασίγνωστες θεατρικές και κινηματογραφικές επιτυχίες, από τις επαναλαμβανόμενες στη μικρή οθόνη ερμηνείες των αγαπημένων στο κοινό Ελλήνων κωμικών, από τις εικόνες του ιστορικού φόντου των δεκαετιών '50-'70 (όπως τις αντιλαμβάνεται ο καθένας σύμφωνα με τη δική του πίστη και ιδεολογία). Ίσως έπρεπε να προσθέσω, και από τα πολλά επαγγελματικά και ερασιτεχνικά, ακόμα και σχολικά κακέκτυπα που υποβαθμίζουν στην αντίληψη πολλών την ποιότητα του πρωτότυπου.

Είναι σωστό και σημαντικό για το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, ένα θεατρικό έργο να ανεβαίνει από σκηνοθέτη που το αγαπά και πιστεύει στη δύναμή του να αρέσει (τουλάχιστον) και στο σημερινό κοινό. Αν προσέξατε, όμως, ο τίτλος της παράστασης του Χρίστου Ζάνου είναι «Ζητείται ψεύτης... στη Βουλή» και αυτή η «Βουλή» που αποτελεί τη διαφοροποίηση από τον τίτλο του Ψαθά, είναι η... Κυπριακή. Ο σκηνοθέτης δεν μετεγγράφει το

έργο στην κυπριακή σημερινή πραγματικότητα, αλλά το τοποθετεί σε κάποια εισαγωγικά, κυρίως οπτικά και μουσικά, παρουσιάζοντάς το με τη βοήθεια κάποιων ταμπέλων και επιγραφών ως μέρος εορταστικών εκδηλώσεων για τους συνταξιούχους βουλευτές της Κυπριακής Βουλής. Η διακόσμηση του χώρου (σκηνογράφος Δήμητρα Χριστοδούλου) με έργα Κκάσιαλου και Κάνθου, καθώς και οι επιγραφές με τις ονομασιών των επιτροπών της Βουλής ελάχιστα ως καθόλου χρησιμοποιούνται ή αναφέρονται με την έναρξη της δράσης και ο θεατής που είχε χρόνο να περιεργαστεί και να αντιληφθεί την πρόταση του σκηνοθέτη πριν από την έναρξη του έργου, σταματά να τη λαμβάνει υπόψη, όταν τον κερδίζει (και πραγματικά τον κερδίζει) η κωμική πλοκή. Εδώ αποδεικνύονται δύο τινά: από τη μια, καλά έκανε ο σκηνοθέτης και πίστευε ότι η δύναμη του έργου μπορεί να λειτουργήσει και σήμερα, από την άλλη, κάποιες επιφυλάξεις του για το ίδιο θέμα, που εκφράστηκαν μέσα από την τοποθέτηση του έργου σε επιπρόσθετα εισαγωγικά, τελικά διαψεύστηκαν. Θυμίζω ότι και στις δύο προηγούμενες σκηνοθεσίες του Χρίστου Ζάνου (Κορομηλάς στην ΕΘΑΛ και Σουρής στο Σκάλα), είχε χρησιμοποιηθεί το εύρημα του επιπρόσθετου επιπέδου/πλαισίου.

Βέβαια, αν το στοίχημα της «κυρίως παράστασης» δεν πετύχαινε, ίσως και τα επιπρόσθετα στοιχεία να μην ξεχνιούνταν από τους θεατές και αν πω ότι θα ενοχλούσαν ή θα βοηθούσαν, υποθέσεις θα κάνω. Το στοίχημα πέτυχε χάριν στη χαρακτηριστική για τον Ζάνο λεπτομερή δουλειά με τους ηθοποιούς και στο ικανότατο τρίο των πρωταγωνιστών. Έχοντας τόσες φορές αποδείξει την υποκριτική τους ποιότητα σε ποικίλο ρεπερτόριο του «ένα», ο Μανώλης Μιχαηλίδης και η Έρικα Μπεγέτη (το ζεύγος Φερέκη) επιδεικνύουν εδώ και το επαγγελματικό τους know how στο είδος της χυμώδους νεοελληνικής κωμωδίας. Και ο Σωτήρης Μεστάνας δείχνει την εντυπωσιακή του ικανότητα να μη χρειάζεται να μιμείται πρότυπα, αλλά να προσαρμόζεται και να αποδίδει δημιουργικά σε διαφορετικά αισθητικά πεδία που συναντά ως για χρόνια πρωταγωνιστής του «ένα».

Για την Τζούλι Τσόλκα, την Πέννυ Φοινίρη και τον Αντρέα Νικολαΐδη ο στόχος που τέθηκε από τον σκηνοθέτη ήταν, αντιθέτως, να έχουν υπόψη τα υποκριτικά κωμικά πρότυπα, ταίριαστά στους τύπους που ενσαρκώνουν, πράγμα το οποίο πέτυχαν και οι τρεις. Οι ρόλοι του Γιώργου Χριστοδούλου και του Γιώργου Τζωρτζή ήταν λιγότερο διευκρινισμένοι, σκηνοθετικά και υποκριτικά.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski

@phileleftheros.com

